

ผลของโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

The Effects of Self-Directed Learning Program on Career Maturity of Secondary Education Grade 12 Students

ปภินวิช พันทิวารากุล และ ประยูทธ ไทยธานี

PAPHINWICH PHUNTIWARAKUL AND PRAYUT THAITHANI

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY

จังหวัดนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

Received: November 14, 2025

Revised: December 9, 2025

Accepted: December 13, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง ในระยะก่อนและหลังการทดลอง 2) เพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพ หลังการทดลองเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนน้ำสวยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 2 ห้อง รวม 58 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่มและนักเรียนยินดีเข้าร่วมการวิจัย คือ ห้อง 6/1 จำนวน 27 คน ห้อง 6/2 จำนวน 31 คน จากนั้นจับฉลากได้ห้อง 6/1 เป็นกลุ่มกลุ่มทดลอง และห้อง 6/2 เป็นกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย โปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยจัดกิจกรรมทั้งหมด 10 ครั้ง และแบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = .81 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ ทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองมีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองในระยะหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: โปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง, วุฒิภาวะทางอาชีพ, นักเรียนมัธยมศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) to compare the career maturity of the experimental group before and after the experiment, and (2) to compare the career maturity after the experiment between the experimental and control groups. The sample group in this study consists of

Secondary Education Grade 6 Students from schools under the Namsuaywittaya school Educational Coordination Center, under The Secondary Educational Service Area office Nongkhai, during the Semester 1 of the academic year 2025, consisted of 2 classes with a total of 58 students. The sample was selected through cluster sampling, and all students voluntarily agreed to participate in the research. The number of students in each class was as follows. Class 6/1 consisted of 27 students and Class 6/2 consisted of 31 students. A lottery was then conducted, and Class 6/1 was assigned as the experimental group, while Class 6/2 was assigned as the control group. The research instruments include a self-directed learning program, which comprises 10 sessions. Additionally, The Career Maturity questionnaire was used to measure the outcomes. Data were analyzed using t-tests. The reliability coefficient of the questionnaire for the entire instrument was .810

The results revealed that: (1) After the experiment, the students in the experimental group had significantly higher career maturity scores than before the experiment at the .01 level of statistical significance, and (2) After the experiment, the students in the experimental group had significantly higher career maturity scores than those in the control group at the .01 level of statistical significance.

Keywords: Self-Directed Learning Program, Career Maturity, Secondary Education Students

บทนำ

บุคคลจะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ จำเป็นต้องมีความเข้าใจตนเองและมีวุฒิภาวะทางอาชีพที่เหมาะสม การเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในชีวิต วุฒิภาวะทางอาชีพ (Career Maturity) หมายถึงกระบวนการพัฒนาทักษะ ความรู้ และทัศนคติที่ช่วยให้บุคคลสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม (นฤมล ตั้งประพตติ, 2553) ซึ่งไม่เพียงเกี่ยวข้องกับทักษะเฉพาะด้านเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการคิดอย่างรอบคอบ การกำหนดเป้าหมาย และการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นช่วงวัยสำคัญในการเตรียมตัวสู่โลกการทำงาน แต่หลายคนยังขาดความรู้จักตนเอง ขาดข้อมูล และได้รับอิทธิพลจากครอบครัวหรือสังคมมากเกินไป ทำให้การตัดสินใจเลือกอาชีพอาจคลาดเคลื่อนจากความสนใจหรือศักยภาพที่แท้จริง การพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพจึงควรมุ่งเน้นทั้งด้านทัศนคติ การตัดสินใจ และการวางแผนอาชีพอย่างมีระบบ (ลออ สมใจ, 2556) โดยเฉพาะในยุคที่เศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความยืดหยุ่นด้านความคิดและการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นคุณลักษณะที่จำเป็น สำหรับบริบทของโรงเรียนน้ำสวยวิทยา จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครู พบว่านักเรียนส่วนหนึ่งยังขาดความสามารถในการประเมินศักยภาพของตนเอง ขาดทักษะการวางแผนอนาคต และต้องการข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่เหมาะสมกับความสนใจและความถนัด แม้ว่าจะมีการดำเนินกิจกรรมแนะแนวอยู่แล้ว แต่ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมลักษณะให้ข้อมูลทั่วไปและยังไม่ตอบโจทยด้านการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ โรงเรียนยังไม่มีข้อมูลเชิงปริมาณที่เป็นระบบเกี่ยวกับระดับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน จึงต้องอาศัยข้อมูลเชิงคุณภาพจากครูและผู้บริหาร ประกอบการวิเคราะห์สภาพปัญหา (วิสิทธิ์ คำพูล, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 19 มิถุนายน 2568) จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อการเลือกอาชีพ โดยหนึ่งในแนวทางที่มีประสิทธิภาพคือ การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning: SDL) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมาย ค้นหาความรู้ และประเมินผลด้วยตนเอง (Lent & Brown, 2013) นอกจากนี้ การเรียนรู้แบบนำตนเองยัง

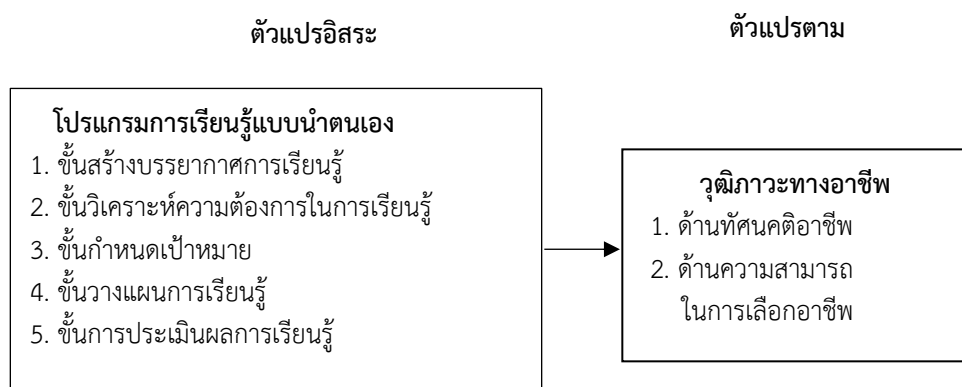
ช่วยให้นักเรียนพัฒนาความมั่นใจในการเลือกอาชีพ และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานได้ดียิ่งขึ้น (Knowles, 1975) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง (สิริวิชัย กมลทิพย์, 2564) การเรียนรู้แบบนำตนเองประกอบด้วย 2 มิติสำคัญ ได้แก่ มิติของกระบวนการ ที่ผู้เรียนวางแผน ดำเนินการ และประเมินผลการเรียนรู้ และมิติของการนำตนเอง ที่สะท้อนความพร้อมและเจตคติในการรับผิดชอบต่อการเรียน (สุชานันท์ สิงหรา ณ อยุธยา, 2560) รูปแบบการสอนที่ดีจึงควรส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดริเริ่ม ตั้งเป้าหมาย และวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (ธนากร แสงกุดเลาะ, 2560) โปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกหัวข้อ รูปแบบ และสถานที่เรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนและที่ปรึกษา ช่วยให้นักเรียนสร้างประสบการณ์เรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการ (สุธาสิณี สัตย์เจริญ, 2561)

ดังนั้น การพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงมีความสำคัญ เนื่องจากช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเอง เห็นคุณค่าในศักยภาพของตน กำหนดเป้าหมายอาชีพได้ชัดเจน ตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสม ลดความสับสนและการเลือกอาชีพที่ไม่ตรงตัว และนำไปสู่ความมั่นคงทางอาชีพในอนาคตอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่เข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองระยะ ก่อนและหลังการทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนหลังการทดลอง ที่เข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของผลของโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยใช้แบบแผนการวิจัยชนิดสองกลุ่มวัด ก่อนและหลังการทดลอง (Control Group Pretest-Posttest Design)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนน้ำสวยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 รวมทั้งสิ้น 80 คน คือ ห้อง 6/1 จำนวน 27 คน ห้อง 6/2 จำนวน 31 คน ห้อง 6/3 จำนวน 22 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนห้อง 6/1 จำนวน 27 คนเป็นกลุ่มทดลองและนักเรียนห้อง 6/2 จำนวน 31 คน เป็นกลุ่มควบคุมซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 โปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง สร้างโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์งานวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเองของ Knowles (1975) ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 ขั้นกำหนดเป้าหมาย ขั้นที่ 4 ขั้นวางแผนการเรียนรู้ ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ นำโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรม แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำ นำโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนน้ำสวยวิทยา ห้อง 6/3 จำนวน 22 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อพิจารณาความง่ายของลำดับขั้นตอน การใช้ภาษา เวลา และอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการทำกิจกรรม ผลคือเพิ่มระยะเวลาการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

2.2 แบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ ผู้วิจัยได้ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ สร้างแบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะตามกรอบแนวคิดวุฒิภาวะทางอาชีพ โดยแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมิน (Rating scale) มี 5 ระดับจาก 1ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งมีลักษณะสำคัญ 2 ด้าน คือ ทักษะคิดอาชีพ และความสามารถในการเลือกอาชีพ ด้าน ๆ ละ 15 ข้อ รวม 30 ข้อ หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ รวมทั้งหมด 30 ข้อ โดยนำแบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเหมาะสมทางด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Object:IOC) ของแบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ ค่า (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.67 ทุกข้อ นำแบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try out) เก็บข้อมูลกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนน้ำสวยวิทยา ห้อง 6/3 จำนวน 22 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ทราบถึงวุฒิภาวะทางอาชีพ ค่าชี้แจงในการทำแบบสอบถาม และคุณภาพแบบสอบถามรายข้อ เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item-total correlation) พบว่า ดัชนีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .36 ถึง .63 วิเคราะห์ ความน่าเชื่อถือ ของแบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่า ความเชื่อมั่นของแบบประเมินเท่ากับ .810

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก่อนการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยได้ให้ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามวุฒิภาวะทางอาชีพ เพื่อเก็บข้อมูลก่อนทดลอง (Pre-test) กลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมกลุ่มที่ออกแบบไว้รวมทั้งสิ้น 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที โดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย ได้แก่ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การวิเคราะห์ การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมวุฒิภาวะทางอาชีพทั้ง 2

ด้าน คือ 1) ด้านทัศนคติอาชีพ 2) ด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ ในขณะที่กลุ่มควบคุมไม่ได้รับกิจกรรมใดเพิ่มเติมระหว่างช่วงเวลาเดียวกัน ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลหลังทดลอง (Post-test) โดยใช้แบบสอบถามเดิมกับทั้งสองกลุ่มเพื่อนำข้อมูลไปเปรียบเทียบและวิเคราะห์ผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ในการวิจัยและสมมติฐานของการวิจัย ดังต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 เปรียบเทียบคะแนนคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for dependent sample) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1

4.3 เปรียบเทียบคะแนนคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระจากกัน (t-test for independent sample) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

5.1 วิเคราะห์คะแนนคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง

5.2 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง

5.3 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะทางอาชีพหลังการทดลองของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม

ผลการวิจัย

การศึกษาผลของโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองที่มีต่อคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้ 1) คะแนนคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง 3) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะทางอาชีพหลังการทดลองของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังแสดงในตาราง 1 2 และ 3 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 คะแนนคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลอง (n = 27) และกลุ่มควบคุม (n = 31)

คุณลักษณะทางอาชีพ	กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนทดลอง		ระดับ	หลังทดลอง		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
ด้านทัศนคติอาชีพ	กลุ่มทดลอง	3.99	.81	ปานกลาง	4.61	.51	มากที่สุด
	กลุ่มควบคุม	3.95	.74	ปานกลาง	3.98	.78	ปานกลาง
ด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ	กลุ่มทดลอง	3.98	.77	ปานกลาง	4.60	.54	มากที่สุด
	กลุ่มควบคุม	3.81	.76	ปานกลาง	3.98	.81	ปานกลาง
รวม 2 ด้าน	กลุ่มทดลอง	3.98	.77	ปานกลาง	4.60	.52	มากที่สุด
	กลุ่มควบคุม	3.88	.75	ปานกลาง	3.98	.80	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่าคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองในระยีก่อนทดลองมีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านทัศนคติอาชีพ ด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ และโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.99, 3.98 และ 3.98 ตามลำดับ) ในระยะหลังการทดลองมีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านทัศนคติอาชีพ ด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ และโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.61, 4.60 และ 4.60 ตามลำดับ) ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนทดลองมีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านทัศนคติอาชีพ ด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ และโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.95, 3.81 และ 3.88 ตามลำดับ) และในระยะหลังทดลองมีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านทัศนคติอาชีพ ด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ และโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.98, 3.98 และ 3.98 ตามลำดับ)

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลอง (n=27) ก่อนและหลังการทดลอง

วุฒิภาวะทางอาชีพ	การประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านทัศนคติอาชีพ	หลังทดลอง	4.61	.51	-11.25**	.000
	ก่อนทดลอง	3.99	.81		
ด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ	หลังทดลอง	4.60	.54	-12.76**	.000
	ก่อนทดลอง	3.98	.77		
รวม 2 ด้าน	หลังทดลอง	4.60	.52	16.84**	.000
	ก่อนทดลอง	3.98	.77		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่า ระยะก่อนการทดลอง วุฒิภาวะทางอาชีพ ด้านทัศนคติอาชีพ ด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ และโดยรวมของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.99, 3.98 และ 3.98 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .81, .77 และ .77 ตามลำดับ หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.61, 4.60 และ 4.60 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .51, .54 และ .52 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพหลังการทดลองของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง (n=27) และกลุ่มควบคุม (n=31)

วุฒิภาวะทางอาชีพ	การประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านทัศนคติอาชีพ	กลุ่มทดลอง	4.61	.51	18.58**	.000
	กลุ่มควบคุม	3.98	.78		
ด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ	กลุ่มทดลอง	4.60	.54	18.10**	.000
	กลุ่มควบคุม	3.98	.81		

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางอาชีพหลังการทดลองของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง (n=27) และกลุ่มควบคุม (n=31) (ต่อ)

พฤติกรรมทางอาชีพ	การประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
รวม 2 ด้าน	กลุ่มทดลอง	4.60	.52	27.58**	.000
	กลุ่มควบคุม	3.98	.80		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่า หลังการทดลองพฤติกรรมทางอาชีพ ด้านทัศนคติอาชีพ ด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ และโดยรวม ของนักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ย 4.61, 4.60 และ 4.60 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .51, .54 และ .52 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ย 3.98, 3.98 และ 3.98 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .78, .81 และ .82 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทั้งรายด้านและโดยรวมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองที่มีต่อพฤติกรรมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. หลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมทางอาชีพสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning Program) สามารถพัฒนาพฤติกรรมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทั้งด้านทัศนคติอาชีพและด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ความตระหนัก และทักษะที่จำเป็นต่อการวางแผนและตัดสินใจด้านอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้แบบนำตนเองเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ตั้งเป้าหมาย วิเคราะห์ตนเอง วางแผน และประเมินผลด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนสามารถค้นพบศักยภาพและความสนใจในสายอาชีพของตนได้ชัดเจนขึ้น

1.1 ด้านทัศนคติอาชีพ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning Program) สามารถพัฒนาทัศนคติเชิงบวกต่ออาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากกิจกรรมในโปรแกรม เช่น ฉันคือใคร และจุดประกายอาชีพในฝัน ช่วยให้นักเรียนได้ ทบทวนความฝัน ความสนใจ และเป้าหมายในอนาคต รวมถึงการสะท้อนความคิดและคุณค่าของตนเองอย่างลึกซึ้ง กระบวนการนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักรู้ในศักยภาพของตนเอง และมีทัศนคติที่เปิดกว้างต่อการสำรวจและพัฒนาเส้นทางอาชีพ นอกจากนี้ การมีพื้นที่ให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ยังช่วย สร้างแรงบันดาลใจและความเชื่อมั่น สามารถทำให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตามความสนใจและศักยภาพของตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมทัศนคติเชิงบวก ต่อการเรียนรู้และการเลือกอาชีพของตนเอง นอกจากนี้ การกำหนดเป้าหมายและการประเมินผลด้วยตนเองยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักรู้ในคุณค่าและความสำคัญของการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดทัศนคติที่ดี

ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะกาญจน์ เทพุดดี และ คณะ (2565) พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์อย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้เรียนมีความมุ่งมั่น ใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างหลากหลาย และเริ่มต้นจากความสนใจใฝ่รู้ มีวินัยและความรับผิดชอบ ทำให้เกิดความรู้ ทักษะ และสมรรถนะตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Posner (1990) พบว่าการรับรู้ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การรับรู้ความสามารถและการปรับตัวของนักเรียนที่เรียนมัธยมแบบเปิด สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ด้านทัศนคติ และลักษณะนิสัยของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นหลังการทดลอง ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถทางการศึกษาในเชิงบวกและความสำเร็จทางการเรียน อีกทั้งยังสัมพันธ์กับแรงจูงใจภายในที่สูงขึ้น โดยเฉพาะความชอบความท้าทาย การมีอิสระ และการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับความสนใจของผู้เรียน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ควรมุ่งส่งเสริมอิสระและการวางแผนรายบุคคลควบคู่กับการพัฒนาทักษะที่หลากหลาย

1.2 ด้านความสามารถในการเลือกอาชีพ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด โปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning Program) ที่พัฒนาขึ้น สามารถเสริมสร้างทักษะการวางแผนและตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ ในโปรแกรม เช่น การตั้งเป้าหมายทางอาชีพ ที่ช่วยให้นักเรียนกำหนดทิศทางในอนาคตอย่างชัดเจน กิจกรรมอาชีพในฝัน ที่เปิดโอกาสให้สำรวจและเปรียบเทียบข้อมูลอาชีพจริง การ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มย่อย ที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และ การประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้นักเรียนตระหนักถึงพัฒนาการและศักยภาพของตนเอง กระบวนการเหล่านี้ยังสร้าง แรงเสริมทางบวก (positive reinforcement) ส่งผลให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองและสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างมีเหตุผลและเหมาะสมยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สำรวจความสนใจ ความถนัด และคุณค่าของตนเองอย่างอิสระ ตลอดจนเรียนรู้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ตัดสินใจ และประเมินผลการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีความชัดเจนมากขึ้นเกี่ยวกับแนวทางอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุราสินี สัตย์เจริญ (2561) พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองมีคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองช่วยให้นักเรียนวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพอย่างรอบด้าน ฝึกการกำหนดเป้าหมาย วางแผนการเรียนรู้ และรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความตระหนักในความสนใจ ความสามารถ และสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างชัดเจนและเหมาะสมกับตนเอง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของไพรัช เจริญตรีเพชร (2566) พบว่าการคิดเชิงคณิตศาสตร์ มีคะแนนค่าเฉลี่ยหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามรูปแบบการเรียนรู้ด้วยแบบนำตนเองร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สูงกว่าก่อนการจัดการ เรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยเริ่มจากการวินิจฉัยความต้องการและตระหนักจุดแข็ง-จุดอ่อนของตนเอง นำไปสู่การกำหนดปัญหาและเป้าหมาย วางแผนแก้ปัญหา แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ เรียนรู้นอกและในห้องเรียน เชื่อมโยงความรู้กับปัญหาจริง พร้อมนำเสนอ สรุป และสะท้อนคิด ส่งผลให้พัฒนาการคิด วิเคราะห์ และทักษะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและลึกซึ้ง

2. หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีพัฒนาการทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นวิธีการหนึ่ง

ที่สามารถพัฒนาการรู้ภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ โปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองสามารถเสริมสร้างความพร้อมและความสามารถของผู้เรียนในการตัดสินใจเลือกอาชีพได้จริง ทั้งนี้เป็นเพราะการเรียนรู้แบบนำตนเองเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกการกำหนดเป้าหมายอาชีพด้วยตนเอง วางแผนการเรียนรู้ และประเมินผลการพัฒนาของตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบและมีทักษะการคิด ทักษะที่ดีที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ

จากการเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองของผู้เรียนทั้งหมด 10 ครั้ง ผู้วิจัยพบว่า หลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองในครั้งที่ 1-2 ขั้นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และขั้นวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ นักเรียนส่วนใหญ่ที่ยังไม่รู้จักตนเองว่าเป็นคนแบบไหน เริ่มที่จะสามารถเขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเองได้มากขึ้น และเมื่อนักเรียนได้ทำกิจกรรมฉันทาคือใคร นักเรียนรู้จักตนเองมากขึ้น เห็นคุณค่าในจุดแข็ง รับรู้จุดอ่อนที่ควรนำไปปรับปรุง และเข้าใจว่าตัวนักเรียนเป็นพื้นฐานสำคัญของการเลือกอาชีพ ก็สามารถเข้าใจตนเองได้มากยิ่งขึ้น บรรยายภาคนในการเรียนรู้ที่ดีขึ้น นักเรียนเปิดใจกับการทำกิจกรรมมากขึ้น โดยนักเรียนสามารถบอกจุดแข็งและจุดอ่อนเกี่ยวกับตนเองได้ และกิจกรรมจุดประกายความฝันนักเรียนเกิดแรงบันดาลใจในการใฝ่ฝัน มีทัศนคติเชิงบวกต่อการมีอาชีพ และเริ่มตระหนักถึงเป้าหมายในอนาคตในการทำกิจกรรมครั้งที่ 3-4 ขั้นวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเองและหาเป้าหมาย โดยกิจกรรมสำรวจเส้นทางสู่ฝันช่วยให้นักเรียน เข้าใจว่าความฝันต้องมีเส้นทางและขั้นตอนและตนเองมีบทบาทในการสร้างเส้นทางนั้น และกิจกรรมความเหมาะสมกับอาชีพผลคือนักเรียนเห็นจุดแข็ง จุดที่ต้องพัฒนา รู้ว่าอาชีพที่เลือกเหมาะสมกับตนเองเพียงใด และต้องเตรียมอะไรเพิ่มเติมได้ชัดเจนขึ้น ในการทำกิจกรรมครั้งที่ 5-7 ขั้นกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และขั้นวางแผนการเรียนรู้ นักเรียนเกิดการเชื่อมั่นในตนเอง พิจารณาการตั้งเป้าหมายทางอาชีพและการกระทำที่จะส่งผลให้ประสบความสำเร็จ กิจกรรมวางแผนชีวิตอย่างเป็นระบบ ซึ่งนักเรียนรู้จักการกำหนดเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมและทำได้จริง เห็นความเชื่อมโยงระหว่างการเรียนวันนี้กับอาชีพในอนาคตที่อยากเป็น กิจกรรมความมั่นใจและความเป็นเจ้าของอาชีพ นักเรียนได้ฝึกการสื่อสาร กล้าแสดงออก และเกิดความเชื่อมั่นว่าอาชีพที่เลือกเป็นของตนเอง กิจกรรมการมีส่วนร่วมและการยอมรับความคิดเห็น นักเรียนได้ฝึกการฟังอย่างเข้าใจ เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และมองการเลือกอาชีพจากหลายมุมมอง ในการทำกิจกรรมครั้งที่ 8-9 ขั้นวางแผนการเรียนรู้ นักเรียนวางแผนเส้นทางสู่ความสำเร็จ ในกิจกรรมคุณค่าที่ฉันเลือก นักเรียนรู้ว่าอะไรคือ คุณค่าในชีวิตของตนเอง และสามารถใช้คุณค่าเหล่านี้เป็นเกณฑ์ในการเลือกอาชีพ กิจกรรมอาชีพในฝันนักเรียนเห็นภาพรวมอาชีพในฝันของตนเองอย่างเป็นรูปธรรม รู้วิธีนำข้อมูลมาสังเคราะห์เป็นแผนภาพอนาคต ในการทำกิจกรรมครั้งที่ 10 ขั้นการประเมินผลการเรียนรู้ กิจกรรมทดลองและสะท้อน นักเรียนได้ทดลองและทบทวนอาชีพของตัวเอง เข้าใจตนเองมากขึ้น และสะท้อนว่าเส้นทางอาชีพต้องมีการเรียนรู้และปรับปรุงตลอดเวลาที่มีชัดเจน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณณวิชญ์ ม่วงดิษฐ์ (2568) พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองมีการตั้งเป้าหมายในการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองสามารถพัฒนาทักษะการตั้งเป้าหมายของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การวิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้ การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้สามารถตั้งเป้าหมายที่เหมาะสมและปฏิบัติตามแผนได้สำเร็จ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุราสินี สัตย์เจริญ (2561) ผลการพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองมีคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากนักเรียนได้รับการสนับสนุนให้วางแผนการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้สามารถวิเคราะห์ความต้องการและเป้าหมายของตนเองได้

ชัดเจนว่าการเรียนการสอนแบบปกติที่เน้นการรับข้อมูลจากครูและสื่อการสอนเพียงอย่างเดียว ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ผลของโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า โปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองมีผลต่อการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองมีความก้าวหน้าทางวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่าอย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนตนเอง กำหนดเป้าหมายวางแผน และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีส่วนสำคัญต่อการสร้างความตระหนักรู้ในศักยภาพ ความสนใจ และความถนัดของนักเรียน อีกทั้งยังช่วยพัฒนาทัศนคติทางอาชีพในเชิงบวก ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการวางแผนอนาคตมากขึ้น นอกจากนี้ นักเรียนยังพัฒนาความสามารถในการเลือกอาชีพ ทั้งด้านการสำรวจข้อมูล การวิเคราะห์ความเหมาะสม และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล พร้อมทั้งเกิดความเชื่อมั่นและแรงจูงใจในการสร้างเส้นทางอาชีพของตนเอง งานวิจัยนี้จึงยืนยันว่า โปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนอย่างรอบด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้เรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง มีคะแนนการวุฒิภาวะทางอาชีพเพิ่มขึ้น ดังนั้นครูสามารถนำโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองไปเป็นแนวทางในการสอนร่วมกับวิชาอื่น ๆ ได้

1.2 ระหว่างที่ทำกิจกรรม ควรใช้คำพูดชื่นชมให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการกิจกรรม พยายามค้นหาตนเองให้รู้จักตนเองมากขึ้น และมีความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะคำพูดชื่นชมสามารถสร้างความรู้สึภาคภูมิใจและแรงบันดาลใจให้กับนักเรียน ช่วยให้พวกเขารู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับและมีคุณค่า

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรขยายการวิจัยไปยังกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย เช่น นักเรียนระดับชั้นอื่น หรือโรงเรียนต่างพื้นที่ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของผลลัพธ์

2.2 งานวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวแปรที่มีผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ เช่น การสนับสนุนจากครอบครัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หรือทักษะชีวิต เพื่อทำความเข้าใจองค์ประกอบที่เอื้อต่อการพัฒนาความพร้อมด้านอาชีพของนักเรียนอย่างรอบด้าน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาและการสนับสนุนจากคณาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายท่าน ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนด้านวิชาการอย่างดียิ่งตลอดระยะเวลาการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประยุทธ์ ไทยธานี อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด และให้การสนับสนุนที่สำคัญซึ่งมีคุณค่ายิ่งในการดำเนินงานวิจัยฉบับนี้ทั้งในด้านแนวคิด ทฤษฎี และระเบียบวิธีวิจัย อันนำไปสู่ความสำเร็จของการวิจัยอย่างมีคุณภาพและภาคภูมิใจผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วย

ศาสตราจารย์ธนวัฒน์ อธิธนานันท์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริรัตน์ นาकिन และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี วิสุวรรณ ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัยอย่างรอบคอบ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง อันส่งผลให้การพัฒนาเครื่องมือมีความถูกต้อง และเหมาะสมตามหลักวิชาการของผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัย เพื่อนร่วมงาน และผู้นำนักศึกษาจากองค์การบริหารนักศึกษา สถานักศึกษา ที่ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดระยะเวลาการวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา ที่สนับสนุนให้โอกาสทางการศึกษา และปลูกฝังคุณธรรมความดีให้กับผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบพระคุณครอบครัว สาขาวิชาการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ และบุคคลใกล้ชิดทุกท่าน ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ สุดท้ายนี้ขอขอบคุณตนเองที่ใฝ่เรียนรู้ ขยัน ตั้งใจและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และขอขอบคุณทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- ชนากร แสงกุดเลาะ. (2560). *การพัฒนาเว็บฝึกอบรมด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง ระบบสารสนเทศด้านการบริหารการเงิน งานแผนงานโครงการสำหรับบุคลากรในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ).
- นฤมล ตั้งประพจน์. (2553). *ผลของโปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีต่อภาวะทางอาชีพด้านจิตคิด* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ปิยะกาญจน์ เทพบุตตี, ปริญญา ปรีพูน และสมถวิล ชันเขตต์. (2565) *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์อย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5. วารสารราชพฤกษ์ 21(2), น.79-94*
- ปิ่นณวิญญ์ ม่วงดิษฐ. (2568). *ผลของโปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองที่มีต่อการตั้งเป้าหมายในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).
- ไพรัช เจริญตรีเพชร. (2566). *การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย* (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ล่อ สมใจ (2556) *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- สิริวิญญ์ กมลทิพย์. (2564). *การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยใช้ชุดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษออนไลน์สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต).
- สุชานันท์ สิงหระ ณ ออยุธยา. (2560). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความและทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยการสอนแบบ Reciprocal Teaching ของนักเรียน* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต).
- สุธาสนี สัตย์เจริญ. (2561). *ผลของการใช้โปรแกรมการเรียนรู้แบบนำตนเองที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4* (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- Knowles, M.S. (1975). *Self-Directed Learning: A Guide for Learners and Teachers*. Chicago: Association press.

Lent, R. W., & Brown, S. D. (2013). Social cognitive model of career self-management: Toward a unifying view of adaptive career behavior across the life span. *Journal of Counseling Psychology*, 60(4), 557–568.

ผู้เขียนบทความ

นายปภินวิช พันทิวรากุล หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาศักยภาพมนุษย์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา Email: 67C0303107@nrru.ac.th

รองศาสตราจารย์ ดร. ประยุทธ์ ไทยธานี อาจารย์ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษาและการแนะแนว
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา Email: p_thaithani@hotmail.com